

بخش دوم عملیات بالادستی

۲-۱. نفت خام

۲-۱-۱. تولید نفت خام در مناطق خشکی

تولید نفت خام در مناطق خشکی در شرکت مناطق نفت خیز جنوب و شرکت نفت مناطق مرکزی در شرکت های منطقه ای تابعه دو شرکت مذکور و شرکت اروندان انجام می شود.

● شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب مدیریت و بهره برداری نفت و گاز را در پنج شرکت منطقه ای ذیل تحت نظارت دارد.

○ تولید نفت خام شرکت بهره برداری نفت و گاز کارون با مرکزیت اهواز در واحدهای بهره برداری با مشخصات زیر صورت می گیرد.

جدول ۲-۱. مشخصات واحدهای بهره برداری شرکت نفت و گاز کارون

واحد: هزار بشکه در روز

واحد بهره برداری	ظرفیت تولید	واحد بهره برداری	ظرفیت تولید
شماره ۱- آسماری	۱۸۱	واحد شماره ۱- بنگستان	۷۰
شماره ۲- آسماری	۲۰۹	واحد شماره ۲- بنگستان	۵۴
شماره ۳- آسماری	۱۰۷	واحد شماره ۳- بنگستان	۵۶
شماره ۴- آسماری	۱۲۰	واحد منصوری آسماری	۱۰۰
شماره ۵- آسماری	۵۵	واحد منصوری بنگستان	۶۰
آب تیمور	۶۰		

حوزه سرپرستی این شرکت میادین اهواز - آب تیمور - منصوری - رامین - دارخوین و میدان نفتی آزادگان (تولید این میدان با ظرفیت ۳۰ هزار بشکه در روز از طریق واحد شماره ۳ اهواز مورد بهره‌برداری قرار دارد) در برمی‌گیرد.

○ نفت خام در شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مارون با مرکزیت رامهرمز در واحدهای بهره‌برداری به شرح زیر صورت می‌گیرد.

جدول ۲-۲. مشخصات واحدهای بهره‌برداری شرکت نفت و گاز مارون

واحد: هزار بشکه در روز

واحد بهره‌برداری	ظرفیت تولید	واحد بهره‌برداری	ظرفیت تولید
واحد شماره ۱ - آسماری	۵۰	واحد شماره ۴ - آسماری	۶۴
واحد شماره ۳ - آسماری	۱۵۰	واحد شماره ۵ - آسماری	۷۰
واحد شماره ۳ - بنگستان	۲۰	واحد شماره ۶ - آسماری	۷۸
واحد کوپال آسماری	۵۳	واحد کوپال بنگستان	۴۵

حوزه سرپرستی این شرکت میادین مارون - کوپال - شادگان (با ظرفیت ۶۲ هزار بشکه در روز از طریق واحد بهره‌برداری شماره ۳ بنگستان مارون) و میدان نفتی رامین (با ظرفیت ۳ هزار بشکه در روز از طریق واحد بهره‌برداری کوپال) می‌باشد.

○ تولید نفت خام در شرکت بهره‌برداری نفت و گاز آغاچاری با مرکزیت آغاچاری در واحدهای بهره‌برداری با مشخصات زیر صورت می‌گیرد.

جدول ۲-۳. مشخصات واحدهای بهره‌برداری شرکت نفت و گاز آغاچاری

واحد: هزار بشکه در روز

واحد بهره‌برداری	ظرفیت تولید	واحد بهره‌برداری	ظرفیت تولید
واحد بهره‌برداری شماره ۱ - ۱	۱۵	واحد بهره‌برداری پازنان - ۱	۳۵
واحد بهره‌برداری شماره ۲ - ۲	۵۳	واحد بهره‌برداری پارسی	۱۱۵
واحد بهره‌برداری شماره ۳ - ۳	۴۳	واحد بهره‌برداری رامشیر	۳۷
واحد بهره‌برداری شماره ۴ - ۴	۲	واحد بهره‌برداری رگ سفید - ۱	۱۲۱
واحد بهره‌برداری شماره ۵ - ۵	۳۴	واحد بهره‌برداری کرنج	۱۹۴
واحد بهره‌برداری مارون - ۲	۷۴		

حوزه سرپرستی این شرکت میادین آغاچاری - پازنان (۱) - کرنج - پرنج (با ظرفیت تولید ۸ هزار بشکه در روز از طریق واحد کرنج) - رگ سفید (۱) - رامشیر - پارسی - مارون (۲) و مجتمع‌های گاز و گازمایع ۱۰۰، ۲۰۰، ۳۰۰ و ۱۵۰۰ را در بر می‌گیرد.

○ تولید نفت خام در شرکت بهره‌برداری نفت و گاز گچساران با مرکزیت گچساران در واحدهای بهره‌برداری با مشخصات زیر صورت می‌گیرد.

جدول ۴-۲. مشخصات واحدهای بهره‌برداری شرکت نفت و گاز گچساران

واحد: هزار بشکه در روز

واحد بهره‌برداری	ظرفیت تولید	واحد بهره‌برداری	ظرفیت تولید
واحد بهره‌برداری بینک	۳۶	بهره‌برداری گچساران- ۱	۱۷۰
واحد بهره‌برداری نرگسی	۱۵	بهره‌برداری گچساران- ۲	۸۵
واحد بهره‌برداری پازنان- ۲	۴	بهره‌برداری گچساران- ۳	۸۸
واحد بهره‌برداری رگ سفید- ۲	۶۵	بهره‌برداری گچساران- ۴	۱۰۸
واحد بهره‌برداری بی‌بی حکیمه- ۱	۵۲	واحد بهره‌برداری بی‌بی حکیمه- ۲	۴۸

حوزه سرپرستی این شرکت میادین بینک- گچساران- بی‌بی حکیمه- نرگسی- چار بیشه- پازنان (۲)- رگ سفید (۲)- خویز و میادین گلخاری (۲۴ هزار بشکه در روز)- منصورآباد (۸ هزار بشکه در روز)- چلینگر (۱۵ هزار بشکه در روز)- سیاه مکان (۴ هزار بشکه در روز)- کرنگان (۴ هزار بشکه در روز)- رودک (۳ هزار بشکه در روز) که به ترتیب از طریق واحدهای بینک، گچساران ۴، بی‌بی حکیمه ۱، بی‌بی حکیمه ۲، بی‌بی حکیمه ۱، نرگسی مورد بهره‌برداری قرار دارند، و ۳ مجتمع بزرگ گاز و گازمایع ۹۰۰ پازنان، ۱۲۰۰ گچساران و ۱۳۰۰ بی‌بی حکیمه را در بر می‌گیرد.

○ تولید نفت خام در شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجدسلیمان با مرکزیت مسجدسلیمان در واحدهای بهره‌برداری با مشخصات زیر صورت می‌گیرد.

جدول ۵-۲. مشخصات واحدهای بهره‌برداری شرکت نفت و گاز مسجد سلیمان

واحد: هزار بشکه در روز

واحد بهره‌برداری	ظرفیت تولید	واحد بهره‌برداری	ظرفیت تولید
قلعه نار	۲۵	نفت سفید	۲۰
لب سفید	۱۱	هفتگل- ۱	۸
لالی	۱۶	هفتگل- ۴	۱۳
مسجدسلیمان	۳		

حوزه سرپرستی این شرکت میادین مسجد سلیمان- لالی- نفت سفید- هفتگل- لب سفید- قلعه نار و میادین زیلابی- پرسپاه- کارون (از طریق واحد بهره‌برداری مسجد سلیمان به ترتیب با ظرفیت ۲۰، ۱، ۱۱ هزار بشکه در روز) و میدان نفتی کبود (با ظرفیت ۶ هزار بشکه در روز از طریق واحد بهره‌برداری قلعه نار) و میدان نفتی پلنگان (با ظرفیت ۲ هزار بشکه در روز از طریق واحد بهره‌برداری لب سفید) را در بر می‌گیرد.

جدول ۶-۲ تولید نفت خام شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب را به تفکیک شرکت های تابعه در سال ۱۳۸۷ نشان می دهد.

جدول ۶-۲. تولید نفت خام در شرکت های تابعه شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب در سال ۱۳۸۷

تولید نفت خام هزار بشکه در روز	شرکت های تابعه
۱۰۳۹/۷۳	شرکت بهره برداری نفت و گاز کارون
۵۸۵/۹۲	شرکت بهره برداری نفت و گاز مارون
۶۴۵/۵۲	شرکت بهره برداری نفت و گاز آغا جاری
۶۷۰/۲۴	شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران
۱۱۶/۷	شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجد سلیمان
۱۷/۱۳	مایعات تزریقی به نفت خام
۳۰۷۵/۲۴	جمع

ماخذ: مدیریت برنامه ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت

تولید نفت خام در شرکت مناطق نفت خیز جنوب به دلیل وجود میادین بزرگی نظیر اهواز، مارون، گچساران، بی بی حکیمه و آغا جاری و ... بسیار بیشتر از سایر مناطق نفتی می باشد به طوری که بیش از ۷۶/۵ درصد نفت خام کشور در این شرکت تولید می گردد.

● شرکت نفت مناطق مرکزی

عمده فعالیت شرکت نفت مناطق مرکزی در پهنه خشکی کشور در سه شرکت منطقه ای به شرح زیر انجام می شود.

○ تولید نفت خام در شرکت بهره برداری نفت و گاز غرب با مرکزیت کرمانشاه حوزه سرپرستی میادین دهلران، چشمه خوش، دانان، پایدار، پایدار شرق و دالپری در استان ایلام، سرکان و ماله کوه در استان لرستان و نفت شهر در استان کرمانشاه را در بر می گیرد.

○ شرکت نفت و گاز شرق با مرکزیت مشهد مقدس حوزه سرپرستی میادین گازی خانگیران و گندلی را به عهده دارد و با تولید گاز از این میادین خوراک پالایشگاه گازی هاشمی نژاد را تامین می نماید.

○ شرکت نفت و گاز زاگرس جنوبی با مرکزیت شیراز، با حوزه سرپرستی چهار منطقه عملیاتی نار و کنگان، آغار و دالان، پارسیان و قشم و سرخون تولید گاز از ده میدان گازی فعال آغار و دالان، تابناک، هما، وراوی، شانول

(در استان فارس)، نار و کنگان (در استان بوشهر)، سرخون و گورزین (استان هرمزگان) و عملیات پالایشگاه گازی فراشبند را به عهده دارد. با تولید گاز از میادین مذکور گاز پالایشگاه‌های گازی فراشبند، فجر، کنگان، سرخون و پارسیان و همچنین تزریق گاز به میادین مارون و ارسال مایعات گازی به پالایشگاه شیراز و پالایشگاه پارسیان و بندر طاهری تامین می‌گردد. در سال‌های اخیر توسعه میادین نفتی سروستان، سعادت آباد و خشت در استان فارس و دو میدان گازی سفید زاخو و دی به عهده این شرکت گذارده شده است.

جدول ۷-۲ تولید نفت خام شرکت بهره‌برداری نفت مناطق مرکزی در سال ۱۳۸۷ را نشان می‌دهد.

جدول ۷-۲. تولید نفت خام در شرکت‌های تابعه شرکت نفت مناطق مرکزی در سال ۱۳۸۷

تولید نفت خام هزار بشکه در روز	شرکت‌های تابعه	
۱۵۱/۰۳	شرکت بهره‌برداری نفت و گاز غرب	شرکت نفت مناطق مرکزی
۱۵۱/۰۳	جمع	

سهم تولید نفت شرکت مناطق مرکزی از کل تولید نفت خام کشور در سال ۱۳۸۷ در حدود ۳/۸ درصد می‌باشد.

● شرکت اروندان

○ شرکت اروندان با مرکزیت اهواز، حوزه سرپرستی میادین دارخوین، آزادگان، یادآوران و جفیر را به عهده دارد که در سال ۱۳۸۷ تولید نفت فقط از میادین دارخوین و آزادگان صورت گرفته و سایر میدان در مراحل توسعه برای بهره‌برداری می‌باشند.

جدول ۸-۲ تولید نفت خام شرکت بهره‌برداری نفت و گاز اروندان در سال ۱۳۸۷ را نشان می‌دهد.

جدول ۸-۲. تولید نفت خام در شرکت‌های تابعه شرکت اروندان در سال ۱۳۸۷

تولید نفت خام هزار بشکه در روز	شرکت‌های تابعه	
۸۳/۶	شرکت بهره‌برداری نفت و گاز اروندان	شرکت نفت و گاز اروندان
۸۳/۶	جمع	

ماخذ: مدیریت برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت

سهم تولید نفت خام شرکت اروندان از کل تولید نفت خام کشور در سال ۱۳۸۷ در حدود ۲/۱ درصد می‌باشد.

۲-۱-۲. تولید نفت خام در مناطق دریایی

- تولید نفت خام در مناطق دریایی توسط شرکت نفت فلات قاره ایران انجام می‌شود. حوزه عملیاتی این شرکت از نظر جغرافیایی به دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم شده است. در بخش شمالی دو منطقه بهرگان و خارک

قرار دارند و در بخش جنوبی لاوان، سیری و کیش و قشم.

- منطقه بهرگان دارای چهار میدان نفتی بهرگانسر، هندیجان، نوروز و سروش می‌باشد.
- منطقه خارک دارای چهار میدان نفتی درود، ابودر، فروزان و اسفندیار می‌باشد.
- منطقه لاوان دارای چهار میدان نفتی سلمان، رسالت، رشادت و بلال می‌باشد.
- منطقه سیری در جزیره سیری مرکز عملیاتی تولید پنج میدان نفتی سیوند (سیری سی)، دنا (سیری د)، نصرت (میدان مشترک)، اسفند (سیری بی) و الوند (سیری آ) می‌باشد.
- منطقه کیش و قشم - در این منطقه میدان عظیم گازی کیش با ۴۸ تریلیون فوت مکعب ذخیره تأیید شده قرار دارد ضمن آنکه توسعه میدان هنگام نیز به‌عهده این منطقه گذارده شده است.

جدول ۹-۲ تولید نفت خام شرکت نفت فلات قاره ایران را به تفکیک مناطق دریایی در سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد.

جدول ۹-۲. تولید نفت خام در شرکت‌های تابعه شرکت نفت فلات قاره ایران در سال ۱۳۸۷

تولید نفت خام هزار بشکه در روز	مناطق دریایی	
۱۹۲/۸۱	بهرگان	شرکت نفت فلات قاره ایران
۳۲۹/۱۸	خارک	
۹۱/۵۳	لاوان	
۹۳/۱۳	سیری	
-	کیش و قشم	
۷۰۶/۶۵	جمع	

ماخذ: مدیریت برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت

بدین ترتیب توان تولید در مناطق دریایی در سال ۱۳۸۷ مجموعاً بیش از ۷۰۰ هزار بشکه در روز بوده است که بیشترین میزان تولید نفت خام در منطقه خارک انجام شده و مناطق بهرگانسر، سیری و لاوان به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

سهم تولید نفت خام دریایی از مجموع کل تولید نفت خام کشور در حدود ۱۷/۶ درصد می‌باشد. جدول ۱۰-۲ و نمودار ۱-۲ تولید نفت خام از مناطق خشکی و دریایی را نشان می‌دهند. تولید نفت خام از مناطق خشکی و دریایی در سال ۱۳۷۷ تقریباً ۳۸۶۴ هزار بشکه در روز بوده است که در سال ۱۳۸۷ به ۴۰۱۶/۵۲ هزار بشکه در روز رسیده است که ۳۳۰۹/۸۷ هزار بشکه در روز از میادین خشکی و ۷۰۶/۶۵ هزار بشکه در روز از میادین دریایی تولید شده است.

نفت خام تولیدشده در مناطق خشکی و دریایی پس از تامین نفت خام خوراک پالایشگاه‌های داخلی به خارج از کشور صادر می‌شود. نفت خام خوراک پالایشگاه‌های بندرعباس، آبادان، کرمانشاه، شیراز، اصفهان، اراک، تهران و تبریز از نفت خام تولیدی در منطقه خشکی تامین می‌گردد. در منطقه فلات قاره، کل نفت خام تولیدی مناطق عملیاتی بهرگان، خارک و سیری به خارج از کشور صادر می‌شود و در منطقه لاوان پس از تامین خوراک پالایشگاه لاوان مابقی صادر می‌شود.

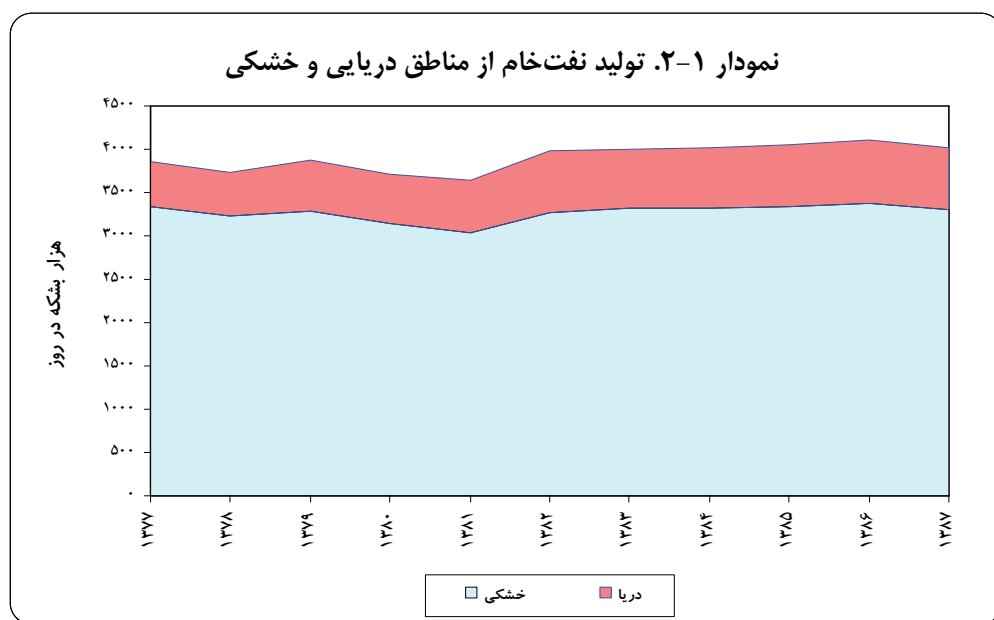
همان‌طور که در جدول ۱۰-۲ و نمودار ۱-۲ ملاحظه می‌شود تولید نفت خام خشکی و دریایی در سال ۱۳۸۷ جمعاً ۲/۱۲ درصد نسبت به سال ۱۳۸۶ کاهش یافته است که مربوط به کاهش تولید نفت خام در میدین خشکی و دریایی می‌باشد.

جدول ۱۰-۲. تولید نفت خام در مناطق دریایی و خشکی طی سال‌های ۸۷-۱۳۷۷

واحد: هزار بشکه در روز

۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۷۸	۱۳۷۷		
۳۳۰۹/۸۷	۳۳۷۹/۹۱	۳۳۴۴/۹	۳۳۲۱	۳۳۲۴/۲	۳۲۶۷	۳۰۳۳	۳۱۴۲	۳۲۷۷	۳۲۲۵	۳۳۴۵	خشکی	تولید عملی
۷۰۶/۶۵	۷۲۳/۷۱	۷۱۲	۷۰۰/۳	۶۷۲	۷۱۶	۶۰۴	۵۶۴	۶۰۳	۵۱۱	۵۱۹	دریا	
۴۰۱۶/۵۲	۴۱۰۳/۶۲	۴۰۵۶/۹	۴۰۲۱/۳	۳۹۹۶/۱	۳۹۸۳	۳۶۳۷	۳۷۰۶	۳۸۸۰	۳۷۳۶	۳۸۶۴	جمع	
-	-	-	۴۲۵۷	۴۲۳۰	۴۱۰۰	۴۰۸۱	۴۰۶۵	۴۲۸۵	۴۰۹۴	۴۲۱۶	ظرفیت تولید	

ماخذ: مدیریت برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت

۳-۱-۲. تحویل نفت خام

نفت خام تولیدی کشور برای تامین مصارف داخلی به‌عنوان خوراک پالایشگاه‌های کشور و مابقی براساس مقررات سازمان اوپک برای صادرات مستقیم و صادرات به ازای نفت خام دریافتی از کشورهای همسایه شمالی (سوآپ) به پایانه صادراتی ارسال می‌گردد.

وضعیت تحویل نفت خام در دوره زمانی ۸۷-۱۳۷۷ به شرح جدول ۱۱-۲ می‌باشد.

چنانکه در جدول فوق نشان داده شده است تحویل نفت خام به‌علت رعایت سقف اوپک با نوساناتی طی دوره، برخی اوقات از مقدار عرضه نفت خام بیشتر یا کمتر بوده است که نمایانگر ذخیره‌سازی یا برداشت از مخازن ذخیره می‌باشد. لیکن به‌طور کلی عرضه و تحویل نفت خام طی دوره ۸۷-۱۳۷۷ تقریباً رشد متوسط سالیانه یکسان (به‌ترتیب ۰/۶۰ و ۰/۵۷ درصد) داشته درحالی‌که در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال قبل عرضه و تحویل به‌ترتیب با رشد کاهشی ۲/۵۴ و ۳/۲۲ درصد همراه بوده است.

جدول ۱۱-۲. تحویل نفت خام طی سال‌های ۸۷-۱۳۷۷

واحد: میلیون بشکه معادل نفت خام در سال

۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۷۸	۱۳۷۷	تراز نفت خام
۱۴۷۰.۰۵	۱۴۹۷.۸۲	۱۴۸۰.۷۷	۱۴۶۷.۸۸	۱۴۵۸.۶۱	۱۴۵۳.۸۰	۱۳۲۷.۵۱	۱۳۵۲.۶۹	۱۴۱۶.۲۰	۱۳۶۳.۶۴	۱۴۱۰.۳۶	تولید نفت خام
۲۷.۱۷	۳۸.۳۹	۴۷.۹۶	۲۷.۸۱	۳۱.۳۰	۲۶.۱۹	۷.۳۱	۱.۹۹	۵.۵۰	۲.۰۵	۰.۰۰	واردات نفت خام
۱۴۹۷.۲۲	۱۵۲۶.۲۱	۱۵۲۸.۷۳	۱۴۹۵.۶۹	۱۴۸۹.۹۱	۱۴۷۹.۹۹	۱۳۳۴.۸۲	۱۳۵۴.۶۸	۱۴۲۱.۷	۱۳۶۶.۶۹	۱۴۱۰.۳۶	جمع عرضه
۸۶۲.۷۳	۹۰۸.۶۵	۸۸۱.۶۰	۸۶۶.۷۰	۸۸۶.۱۰	۸۹۱.۷۰	۷۴۸.۳۰	۷۵۷.۸۰	۸۳۱.۰۰	۷۳۷.۳۰	۸۵۶.۷۰	صادرات نفت خام
۲۹.۶۱	۳۸.۳۳	۴۶.۵۸	۲۳.۶۱	۳۱.۳۹	۲۶.۱۹	۷.۳۱	۱.۹۹	۵.۵۰	۳.۰۵	۰.۰۰	صادرات نفت خام (سوآپ)
۶۰۵.۲۳	۶۰۰.۴۵	۶۰۱.۹۷	۵۸۳.۱۵	۵۷۴.۹۹	۵۶۶.۸۷	۵۶۶.۴۹	۵۷۴.۴۴	۵۸۲.۲۰	۵۸۷.۲۳	۵۵۷.۴۶	خوراک پالایشگاه‌ها
۱۴۹۷.۶	۱۵۴۷.۴	۱۵۳۰.۲	۱۴۷۳.۵	۱۴۹۲.۵	۱۴۸۴.۸	۱۳۲۲.۱	۱۳۳۴.۲	۱۴۱۸.۷	۱۳۲۷.۶	۱۴۱۴.۲	جمع تحویل
۰.۰۵											تلفات انتقال و توزیع
۰.۳۹	۱۱.۲۱	۱.۴۲	-۲۲.۲۳	۲.۵۶	۴.۷۸	-۱۲.۷۲	-۲۰.۴۵	-۳.۰۰	-۳۹.۱۱	۳.۸۰	برداشت / (ذخیره)

۴-۱-۲. تزریق گاز و آب به میادین نفتی

با گذشت بیش از یک صد سال از آغاز فعالیت صنعت نفت اغلب میادین نفتی به خصوص میادین بزرگ در مناطق خشکی کشور در نیمه عمر خود قرار دارند از این رو حفظ توان تولید با توجه به اینکه در تولید طبیعی اولیه میادین با فشار طبیعی به علت کاهش ستون نفت میزان تولید رو به کاهش گذارده از روش‌های ازدیاد برداشت استفاده می‌شود. در این مورد بر اساس مطالعات و تحقیقات انجام شده در زمینه روش مناسب ازدیاد برداشت از مخازن کربناته مناطق نفتی خشکی ایران، تزریق گاز به عنوان مناسبترین روش تشخیص داده شده است. بدین ترتیب با تزریق گاز در این مخازن تثبیت و یا افزایش فشار ستون نفت در مخزن ایجاد خواهد شد. علاوه بر آن عملیات بازگردانی گاز به میدان پازنان با استفاده از گاز سبک همان میدان برای جلوگیری از هدر رفتن نفت میدان نیز در سال ۱۳۸۷ همچنان ادامه داشته است. در میادین نفتی دریایی ایران در شرکت نفت فلات قاره برای ازدیاد برداشت عمدتاً تزریق آب مناسبتر تشخیص داده شده لکن برنامه‌ریزی‌هایی نیز جهت تزریق توام گاز و آب در برخی از میادین دریایی نظیر مخزن نفتی دورود در نظر گرفته شده است.

در سال ۱۳۸۷ مقدار تزریق گاز به میادین و همچنین عملیات بازگردانی گاز در میدان پازنان در مناطق نفت‌خیز جنوب همراه با سال آغاز بهره‌برداری از عملیات تزریق و بازگردانی در جدول ۱۲-۲ داده شده است.

جدول ۱۲-۲. میادین نفتی تحت عملیات تزریق گاز و منابع تامین گاز و مقدار گاز تزریق شده در سال ۱۳۸۷

واحد: میلیون مترمکعب در روز

نام میدان نفتی	منبع گاز تزریقی	سال بهره‌برداری	مقدار گاز تزریقی
هفتگل	گاز غنی گنبدی نفت سفید	۱۳۵۵	۰/۸۵
لب سفید	گاز غنی گنبدی و همراه لب سفید	۱۳۶۳	۰/۰۰
مارون	گاز سبک گنبدی پازنان یک (خروجی ۱۰۰۰) و مارون خامی، گاز غنی آغار / دالان	۱۳۶۸	۲۲/۴۶
گچساران	گاز سبک گنبدی پازنان دو (خروجی ۹۰۰) و همراه گچساران (خروجی ۱۲۰۰) گاز غنی کنار گذر (۱)	۱۳۵۶	۲۳/۲۱
بی‌بی حکیمه	گاز سبک گنبدی پازنان دو (خروجی ۹۰۰)، همراه بی‌بی حکیمه و رگ سفید (خروجی ۱۳۰۰) - گاز غنی کنار گذر (۱)	۱۳۷۴	۵/۰۵
کوپال	گاز سبک دریافتی از شرکت ملی گاز ایران	۱۳۷۸	۲/۶۹
کرنج	گاز سبک دریافتی از شرکت ملی گاز ایران و خروجی ۱۵۰۰، گاز غنی کنار گذر	۱۳۷۱	۷/۷۲
رامشیر	گاز سبک گنبدی پازنان یک (خروجی ۱۰۰۰) - تزریق امتزاجی گاز غنی آغار / دالان به همراه مایعات گازی	۱۳۷۸	۰/۲۸
پارسی	گاز سبک دریافتی از شرکت ملی گاز ایران و خروجی ۱۶۰۰	۱۳۷۸	۶/۵۶
پازنان (بازگرانی)	گاز سبک گنبدی پازنان یک (خروجی ۱۰۰۰) - گاز غنی آغار / دالان	-	۷/۲۲
دروود	گاز غنی درود	-	۱/۷۰
جمع گاز طبیعی تزریق شده به میادین نفتی			۷۷/۷۴

در بخش میادین نفتی واقع در دریا تزریق آب به چهار میدان سلمان (عرب فوقانی)، سیری سی و سیری دی و سیری یی در حال انجام می‌باشد. در میدان درود تزریق آب و گاز توأمآً برنامه‌ریزی شده است. موضوع تزریق آب به میدان سلمان (سازند بوییب)، رسالت و رشادت در دست مطالعه می‌باشد.

جدول ۱۳-۲ میزان تزریق گاز اعم از گاز سبک و غنی و آب را به میادین نفتی طی سال‌های ۸۷-۱۳۷۷ نشان می‌دهد.

جدول ۱۳-۲. تزریق گاز و آب به میادین نفتی طی سال‌های ۸۷-۱۳۷۷

سال	میزان تزریق گاز (میلیون مترمکعب در روز)	* میزان تزریق آب (میلیون بشکه)
۱۳۷۷	۶۷/۴۹	-
۱۳۷۸	۶۷/۷۵	-
۱۳۷۹	۷۱/۱۴	-
۱۳۸۰	۷۵/۴۰	۱۰۶/۲
۱۳۸۱	۷۲/۳۵	۹۲/۱
۱۳۸۲	۷۷/۸۹	۹۹/۴
۱۳۸۳	۸۰/۰۵	۷۵/۶
۱۳۸۴	۷۷/۳	۹۸/۹
۱۳۸۵	۷۳	۱۳۰/۳
۱۳۸۶	۷۱/۱۳	۱۳۲/۹۲
۱۳۸۷	۷۷/۷۴	۴۲۰/۶۱

* آمار تزریق آب از سال ۱۳۸۰ در دسترس قرار گرفته است.
 ماخذ: مدیریت برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت

چنان‌که از آمار جدول فوق مشهود است میزان آب تزریقی در میادین نفتی فلات قاره در سال ۱۳۸۷ حدود ۴۲۱ میلیون بشکه بوده که نسبت به سال ۱۳۸۶ افزایش چشمگیری در حدود بیش از ۳ برابر را نشان می‌دهد. تزریق گاز طی ده سال ۸۷-۱۳۷۷ به‌طور متوسط در حد ۱۵/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۷ نیز نسبت به سال قبل از آن ۹/۳ درصد افزایش یافته است.

۲-۲. گاز غنی

۲-۲-۱. تولید گاز غنی

جدول ۱۴-۲ تولید گازغنی میادین مستقل گازی در سال ۱۳۸۷ را نشان می‌دهد.

منابع تولید گاز غنی در کشور متشکل از گازهای همراه با نفت، گاز کلاهدک و گاز مستقل است. از آنجایی که تولید گاز همراه به تولید نفت خام و نسبت گاز به نفت میادین نفتی بستگی دارد بنابراین با توجه به این که تولید نفت خام از چه میدان‌هایی صورت پذیرد مقدار آن متفاوت خواهد بود. با توجه به نوسانات تولید نفت خام مناطق خشکی طی سال‌های ۸۷-۱۳۷۷ در نتیجه تولید گاز همراه میادین خشکی نیز طی این دوره به تبع آن کاهش یا افزایش نشان می‌دهد به طوری که از ۲۶/۷۰ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۷۷ به ۵۳/۷۷ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۸۷ رسیده است. بخش اعظم تولید گاز همراه از میادین خشکی به خصوص مناطق نفت‌خیز جنوب می‌باشد که نسبت به سال قبل حدود ۰/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد.

تولید گاز همراه میادین دریایی با توجه به افزایش تولید نفت خام از این میادین، طی سال‌های فوق از ۴۶/۱۸ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۷۷ به ۴۱/۲۳ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۸۷ رسیده و نسبت به سال قبل نیز ۳/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد.

جمع کل تولید گاز همراه نفت خام در سال ۱۳۸۷، ۹۴/۱۰۰ میلیون مترمکعب در روز بوده که با حدود ۷۴/۰ درصد افزایش ۳/۱۸ درصد از تولید گاز غنی کشور را شامل می‌گردد.

تولید گاز گنبدی و سازندی در کشور از گاز گنبدی میادین پازنان و نفت سفید، لب سفید و سازندهای گازی مارون خامی در مناطق خشکی صورت می‌پذیرد و عمدتاً جهت تزریق گاز یا بازگردانی پس از استحصال میعانات گازی به کار می‌رود در نتیجه معمولاً تولید آن براساس برنامه تزریق گاز میادین نفتی تنظیم می‌گردد. با بهره‌برداری از میادین آغار و دالان و سازند گازی مارون خامی که جایگزین بخشی از گاز گنبدی پازنان جهت تزریق به میدان مارون شده است، تولید گاز گنبدی کاهش یافته به طوری که مقدار آن از ۳۶/۴۸ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۷۷ به ۹۶/۳۵ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۸۷ رسیده و همچنین مقدار آن نیز نسبت به سال قبل حدود ۸/۸ درصد کاهش نشان می‌دهد. سهم گاز گنبدی و سازندی در تولید گازغنی در سال ۱۳۸۷، ۵/۶ درصد بوده است.

تولید گاز غنی میادین مستقل گازی در سال ۱۳۸۷ که بیش از ۲/۷۵ درصد کل تولید گازغنی را تشکیل می‌دهد، شامل تولید از میدان گازی سلمان لایه دالان و تولید گاز از میادین نار، کنگان، آغار، دالان، خانگیران (سازندهای مزدوران و شوربچه)، گنبدلی، سراج، سرخون و گورزین، تابناک، هما، شانول، وراوی و تنگ بیجار در منطقه خشکی و میدان پارس جنوبی در منطقه دریایی بوده است. تولید گاز میادین مستقل

گازی با رشد قابل توجهی از ۱۲۸/۸ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۷۷ به ۴۱۴/۹۹ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۸۷ رسیده است که ۲/۰۴ میلیون مترمکعب در روز آن در سال ۱۳۸۷ تولید از میداین سلمان لایه دالان بوده است. از این میزان ۱۴۴/۳ میلیون مترمکعب در روز از میدان پارس جنوبی در منطقه دریایی و ۲۶۸/۶۴ میلیون مترمکعب در روز از میداین مستقل گازی خشکی بوده است.

جدول ۱۴-۲. تولید گازغنی میداین مستقل گازی در سال ۱۳۸۷

میزان تولید (میلیون مترمکعب در روز)	نام میدان
۴۳/۵۹	خانگیران (میدان‌های مزدوران، شوربچه و گنبدلی)
۳۶/۷	آغار و دالان
۹۴/۵۲	نار و کنگان
۱۴/۵۷	قشم و سرخون
۳۹/۳۵	تابناک
۳۲/۵۲	هما، شانول، وراوی
۰/۱۵	سراجه
۰/۷۴	تنگ بیجار
۲۶۲/۱۴	جمع
۱۶/۶	پارس جنوبی- فاز ۱
۵۴/۸۶	پارس جنوبی- فاز ۲ و ۳
۵۶/۰۲	پارس جنوبی- فاز ۴ و ۵
۱۶/۸۲	پارس جنوبی- فاز ۶، ۷ و ۸
۱۴۴/۳۰	جمع
۴۰۶/۴۴	جمع میداین مستقل
۶/۵	گازهای گنبدی، سازندی و ژوراسیک مسجد سلیمان (مناطق نفت‌خیز جنوب)
۲/۰۴	شرکت نفت فلات قاره ایران (میدان سلمان/ سازند گازی دالان)
۴۱۴/۹۸	جمع کل تولید گاز غنی (سازندی، گنبدی و مستقل)

ماخذ: مدیریت برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت ایران

جدول ۱۵-۲ و نمودار ۲-۲ تولید گازغنی به تفکیک مناطق خشکی و دریا را نشان می‌دهد.

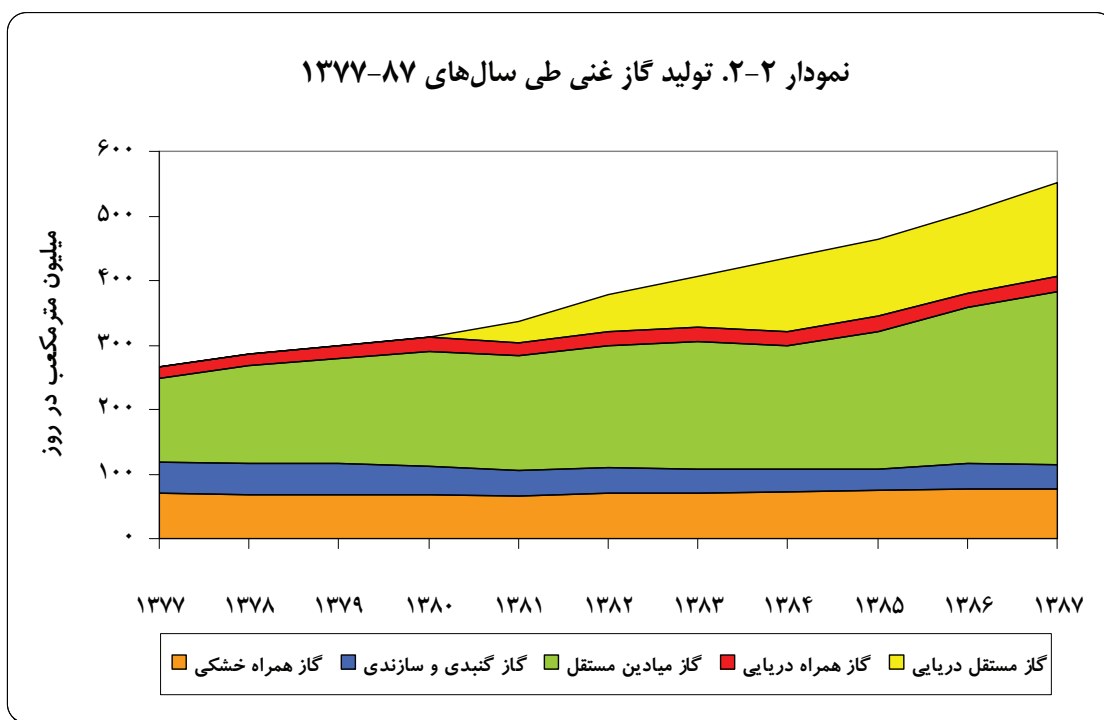
کل تولید گازغنی در سال ۱۳۸۷ اعم از همراه، گنبدی و سازندی و میداین مستقل گازی ۵۵۱/۸۹ میلیون مترمکعب در روز بوده است.

جدول ۱۵-۲. تولید گاز غنی به تفکیک منابع تولید در مناطق خشکی و دریایی

واحد: میلیون متر مکعب در روز تقویمی

۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۷۸	۱۳۷۷	شرح
											الف - مناطق خشکی
۷۷/۵۳	۷۷/۷۶	۷۴/۲۷	۷۲/۹۳	۷۰/۸۵	۷۰/۳۳	۶۵/۲۶	۶۷/۱۷	۶۹/۲۱	۶۸/۲۲	۷۰/۲۶	گاز همراه نفت خام
۳۵/۹۶	۳۹/۴۲	۳۳/۹۲	۳۵/۳۱	۳۶/۴۹	۳۸/۸۶	۴۰/۴۳	۴۵/۷۸	۴۷/۱۵	۴۸/۷۶	۴۸/۳۶	گاز گنبدی و سازندی
۲۶۸/۶۴	۲۴۱/۶۹	۲۱۳/۰۶	۱۹۱/۴۵	۱۹۸/۵	۱۸۹/۷۵	۱۷۶/۷۶	۱۷۷/۷۸	۱۶۱/۹۶	۱۵۱/۲۰	۱۲۸/۸۰	گاز میادین مستقل
۳۸۲/۱۳	۳۵۸/۸۷	۳۲۱/۲۵	۲۹۹/۷	۳۰۵/۸۴	۲۹۸/۹۴	۲۸۲/۴۵	۲۹۰/۷۳	۲۷۸/۳۲	۲۶۸/۱۸	۲۴۷/۴۲	جمع تولید
											ب - مناطق دریایی
۱۴۶/۳۵	۱۲۴/۳۹	۱۱۹/۷۸	۱۱۴/۲	۸۱/۰۵	۵۷/۰۳	۳۳/۲۵	۰	۰	۰	۰	میادین مستقل
۲۳/۴۱	۲۲/۴۴	۲۳/۴۶	۲۱/۷۱	۲۰/۶۲	۲۲/۰۲	۲۰/۱۸	۲۱/۰۵	۲۱/۴۱	۱۸/۳۸	۱۸/۴۶	گاز همراه
۱۶۹/۷۶	۱۴۶/۸۳	۱۴۳/۲۴	۱۳۵/۹۱	۱۰۱/۶۷	۷۹/۰۵	۵۳/۴۳	۲۱/۰۵	۲۱/۴۱	۱۸/۳۸	۱۸/۴۶	جمع تولید
۵۵۱/۸۹	۵۰۵/۷۰	۴۶۴/۴۹	۴۳۵/۶	۴۰۷/۵۱	۳۷۷/۹۹	۳۳۵/۸۸	۳۱۱/۷۸	۲۹۹/۷۳	۲۸۶/۵۶	۲۶۵/۸۸	ج - جمع مناطق خشکی و دریایی

مأخذ: مدیریت برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت ایران

۲-۲-۲. عرضه گاز غنی

جدول ۱۶-۲ و نمودار ۲-۳ عرضه گاز غنی در بخش‌های مختلف را نشان می‌دهد. گاز غنی پس از تولید به مصارف مختلفی می‌رسد. بخش اعظم گاز غنی با توجه به وجود ناخالصی و آب به واحدهای پالایشی شامل کارخانجات گاز و گازمایع و پالایشگاه‌های گازی و واحدهای نم زدایی ارسال می‌گردد. گاز همراه با توجه به محلول بودن در نفت در واحدهای بهره‌برداری از نفت خام تفکیک می‌گردد. چنانچه در واحدهای بهره‌برداری سیستم جمع‌آوری گاز وجود داشته باشد گاز تولیدی جمع‌آوری و در غیر این صورت در جوار میادین سوزانده می‌شود. سوزاندن گاز همراه به علت عدم وجود سیستم جمع‌آوری گاز، اقتصادی نبودن جمع‌آوری ناشی از پراکندگی و دوردست بودن میادین نفتی و یا کم بودن مقدار گاز تولیدی، کیفیت گاز تولیدی و عدم امکان جذب گاز توسط مصرف‌کنندگان می‌باشد. در مناطق خشکی حجم بزرگی از گاز همراه سوزانده می‌شود لکن با توجه به تولید بسیار قابل توجه نفت خام و به تبع آن گاز همراه در مناطق فوق، گاز همراه سوزانده شده نسبت به گاز همراه تولید شده درصد کمتری را نسبت به میادین دریایی نشان می‌دهد. شایان ذکر است که در سال ۱۳۸۷ بخش اعظم گاز تولیدی از میادین شرکت نفت مناطق مرکزی بدلیل پراکنده بودن میادین و کم بودن مقدار گاز تولیدی، سوزانده شده‌اند. در این سال در میادین دریایی، گاز همراه منطقه خارک جهت تامین خوراک پتروشیمی خارک در نظر گرفته شده است و در مناطق بهرگان، لاوان و سیری گاز همراه پس از تامین مصارف عملیاتی و انتقال بخشی از گاز سیری

از طریق خط لوله زیر دریایی جهت تامین سوخت نیروگاه جزیره کیش بقیه سوزانده شده‌اند. با توجه به افزایش تولید نفت خام از میادین دریایی طی سال‌های ۸۷-۱۳۷۷ حجم گاز همراه تولیدی افزایش زیادی نشان می‌دهد که به دلیل ثابت بودن تقریبی گاز تحویلی به مجتمع پتروشیمی خارک و همچنین مصارف عملیاتی، درصد گاز همراه غنی سوزانده شده نسبت به گاز همراه تولیدی بسیار بیشتر از مناطق خشکی است. گاز همراه که در مناطق خشکی و دریایی در سال ۱۳۸۷ سوزانده شده جمعاً ۴۰/۳۲ میلیون مترمکعب در روز بوده و ۳۹/۹۴ درصد از تولید گاز همراه و ۷/۳ درصد از کل تولید گاز غنی را تشکیل می‌دهد که نسبت به سال قبل ۲/۰ درصد افزایش یافته است.

گاز همراه مناطق خشکی که جمع‌آوری شده‌اند به کارخانجات گاز و گازمایع (NGL) ۱۰۰ تا ۸۰۰ و کارخانجات جدیدالاحداث ۱۲۰۰، ۱۳۰۰ و ۱۵۰۰ جهت تفکیک مایعات گازی و تولید گازسبک ارسال می‌گردند. شایان ذکر است که طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۷ تزریق گاز غنی اعم از گاز همراه یا گنبدی روندی نزولی داشته است که این امر را می‌توان به دلیل تزریق هرچه بیشتر گاز سبک به منظور استحصال مایعات گازی دانست، به صورتی که تزریق گاز غنی همراه در سال ۱۳۷۷ معادل ۱۱/۹۷ میلیون مترمکعب در روز بوده، در حالی که در سال ۱۳۸۵ تزریق گاز غنی به میزان ۴/۴ میلیون مترمکعب در روز انجام شده است، لیکن در سال ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ با استفاده از گاز سازند گازی مارون خامی که بهره‌برداری از آن آغاز شد و همچنین گاز غنی سایر میادین و نیاز به گاز سبک برای تامین مصارف داخلی در زمستان سرد سال، تزریق گاز غنی به میزان قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته و به ترتیب به رقم ۲۸/۶۹ و ۲۶/۷۸ میلیون مترمکعب در روز افزایش یافته لیکن با این وجود در سال ۱۳۸۷ با کاهش ۶/۷ درصدی نسبت به سال قبل روبرو بوده است.

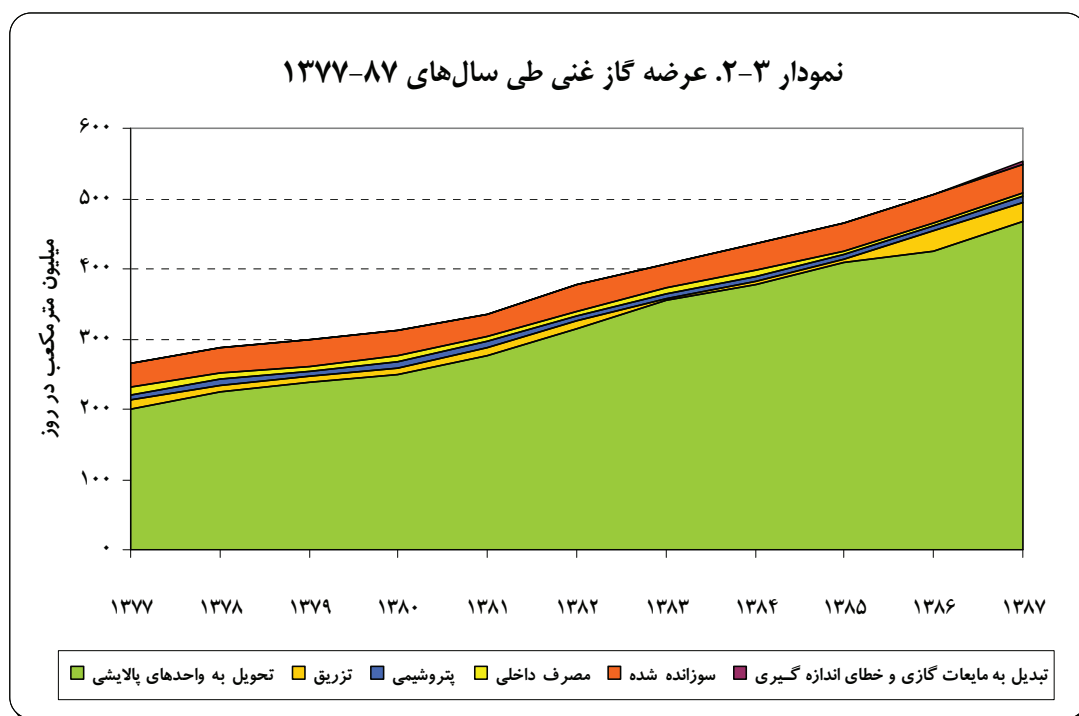
شایان ذکر است که بخشی از گاز تولیدی منطقه خارک در فلات قاره به‌عنوان خوراک به مجتمع پتروشیمی خارک تحویل می‌گردد که در سال ۱۳۸۷ میزان آن ۳/۴۷ میلیون مترمکعب در روز بوده است. بخشی از گاز تحویلی به پتروشیمی خارک در سال ۱۳۸۷ پس از دریافت گوگرد و شیرین‌سازی به میزان ۰/۳۱ میلیون مترمکعب در روز مجدداً برای استفاده به‌عنوان سوخت نیروگاه محلی و مصارف خانگی به منطقه خارک برگشت داده شده است.

گاز غنی گنبدی شامل تولید گاز گنبدی از میدان پازنان پس از استحصال میعانات گازی جهت تزریق در میادین گچساران، مارون، بی‌بی‌حکیمه، رامشیر و بازگردانی در میدان پازنان و تولید گاز غنی گنبدی نفت سفید و لب سفید به ترتیب جهت تزریق در میادین هفتگل و لب سفید مورد استفاده قرار می‌گیرد. ضمناً بخش کوچکی از گاز گنبدی پازنان در سال ۱۳۸۶ به صورت غنی به میدان مارون تزریق شده است و مابقی به کارخانجات گاز و گازمایع ۹۰۰ و ۱۰۰۰ تحویل شده که پس از استحصال نفتا، گاز سبک تولیدی به میادین فوق‌الذکر تزریق شده است. مقدار گاز غنی گنبدی تولیدی از میادین نفت سفید و لب سفید که به صورت گاز غنی به میادین هفتگل و لب سفید تزریق شده به ترتیب ۰/۸۵ و صفر میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۸۷ بوده است.

گاز میادین مستقل شامل گاز تولیدی از میادین گازی می‌باشد. گاز تولیدی از میادین گازی به پالایشگاه‌های شهید هاشمی‌نژاد در منطقه خانگیران، واحد نم‌زدایی گنبدلی، واحد نم‌زدایی سراج، واحد نم‌زدایی قشم، پالایشگاه

سرخون، پالایشگاه ولیعصر، پالایشگاه پارسیان و پالایشگاه‌های پارس جنوبی ارسال می‌گردد. متناسب با روند رو به رشد مصرف گاز طبیعی در کشور، متوسط تحویل گاز میادین مستقل مناطق خشکی و فلات قاره به پالایشگاه‌های گازی و واحدهای نهم‌زدایی نیز افزایش شدیدی یافته (جدول ۱۰-۳) به صورتی که مقدار آن از ۱۲۳/۵ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۷۷ به ۳۷۴/۹ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۸۷ رسیده است. از آنجایی که مصرف گاز طبیعی در فصل سرما به حداکثر مقدار خود می‌رسد و نیز با توجه به ثابت بودن میزان گاز همراه تولیدی در فصول مختلف سال، مصرف گاز طبیعی در مواقع پیک از تولید گاز میادین مستقل گازی تامین شده و در فصول گرم سال در حد نیاز تولید می‌گردد، به همین دلیل متوسط تولید گاز میادین مستقل از ظرفیت و حداکثر توان تولید میادین، بالتبع کاهش نشان خواهد داد.

گاز تولید شده از سازند گازی ژوراسیک مسجدسلیمان جهت تامین خوراک مجتمع پتروشیمی رازی و همچنین سازند گازی بنگستان لب سفید جهت تزریق به سازند آسماری لب سفید اختصاص یافته است که به صورت گاز غنی بکار برده می‌شوند. گاز تحویل شده به مجتمع پتروشیمی رازی براساس نیاز آن مجتمع می‌باشد که در سال ۱۳۸۰ به طور متوسط ۴/۵ میلیون مترمکعب در روز و در سال ۱۳۸۷ این رقم به ۴/۱۱ میلیون مترمکعب در روز کاهش یافته است. بخشی از گاز همراه و گنبدی تولیدی در مناطق خشکی و گاز همراه فلات قاره جهت تامین مصارف عملیاتی به کار گرفته می‌شود که مقدار آن از ۱۱/۴ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۷۷ به ۵/۳ میلیون مترمکعب در روز در سال ۱۳۸۷ کاهش یافته ولی نسبت به سال قبل ۶/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد.

جدول ۱۶-۲. عرضه گاز غنی به تفکیک بخش در مناطق خشکی و دریایی

واحد: میلیون مترمکعب در روز تقویمی

۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۷۸	۱۳۷۷	شرح
۹۳/۵۹	۹۰	۸۰/۳۷	۷۶/۶۱	۸۰/۵۱	۷۲/۵۱۱	۷۲/۲۸	۷۶/۰۷	۷۹/۴۶	۷۹/۲۳	۷۷/۱۵	تحويل به کارخانه‌های گاز و گازمایع
۳۷۴/۸۷	۳۳۵/۱۹	۳۲۸/۴۱	۳۰۱/۶۱	۲۷۴/۲۱	۲۴۱/۳۷	۲۰۴/۴۷	۱۷۲/۳۴	۱۵۸/۷۷	۱۴۶/۱۶	۱۲۳/۴۷	پالایشگاه‌های گازی و نهم‌زدایی
۲۶/۷۸	۲۸/۶۹	۴/۳۷	۳/۸۷	۱/۸۴	۱۱/۱۴	۱۱/۳۴	۱۱/۱۴	۹/۵۲	۹/۴۱	۱۱/۹۷	تزریق
۷/۵۸	۷/۳۰	۶/۷	۷/۱۴	۷/۶۱	۷/۵۳	۷/۹	۷/۷۷	۶/۱۲	۶/۹۷	۷/۱۲	پتروشیمی
۵/۳	۴/۹۹	۵/۶۸	۸/۱۶	۸/۴۴	۷/۳۶	۸/۳۹	۹/۹۸	۷/۷۱	۹/۱۱	۱۱/۳۸	خود مصرفی
۴۰/۳۲	۳۹/۵۳	۳۸/۹۶	۳۸/۲۱	۳۴/۸۸	۳۸/۰۸	۳۱/۵	۳۴/۴۸	۳۸/۱۵	۳۵/۶۸	۳۴/۷۹	سوزانده شده
۳/۴۵											تبدیل به مایعات گازی و خطای اندازه‌گیری
۵۵۱/۸۹	۵۰۵/۷۰	۴۶۴/۴۹	۴۲۵/۶	۴۰۷/۴۹	۳۷۷/۹۹	۳۳۵/۸۸	۳۱۱/۷۸	۲۹۹/۷۳	۲۸۶/۵۶	۲۶۵/۸۸	جمع عرضه

مأخذ: مدیریت برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت ایران

۲-۳. وضعیت جهانی

۲-۳-۱. تولید نفت خام

تولید نفت خام در جهان در سال ۲۰۰۸ به میزان ۸۱۸۲۰ هزار بشکه در روز بوده است که حدود ۰/۵ درصد نسبت به سال ۲۰۰۷ افزایش یافته است. در این میان کشورهای عضو اوپک تولیدی در حد ۳۶۷۰۵ هزار بشکه در روز را داشته‌اند که حدود ۴۵ درصد کل تولید نفت خام جهان را تشکیل می‌دهد. تولید کشور ایران نیز (۴۳۲۵ هزار بشکه در روز) حدود ۵/۳ درصد تولید نفت جهان و ۱۱/۸ درصد تولید اوپک می‌باشد. سهم مناطق و کشورهای جهان در تولید نفت خام به شرح جدول ۱۷-۲ می‌باشد.

جدول ۱۷-۲. تولید نفت خام در مناطق مختلف جهان

منطقه	تولید (هزار بشکه در روز)		تغییر تولید نسبت به سال ۲۰۰۷ (درصد)	سهم تولید (درصد)
	سال ۲۰۰۸	سال ۲۰۰۷		
آمریکای شمالی	۱۳۱۳۰/۶۸	۱۳۶۳۷/۷۷	-۳/۷۲	۱۶/۰۵
آمریکای مرکزی و جنوبی	۶۶۸۴/۷۰	۶۶۳۶/۱۲	۰/۷۳	۸/۱۷
اروپا و اوراسیا	۱۷۵۹۱/۴۳	۱۷۸۱۸/۷۷	-۱/۲۸	۲۱/۵۰
خاورمیانه	۲۶۲۰۰/۴۰	۲۵۱۶۸/۱۴	۴/۱۰	۳۲/۰۲
آفریقا	۱۰۲۸۵/۳۲	۱۰۳۱۹/۸۸	-۰/۳۳	۱۲/۵۷
آسیا و حوزة اقیانوس آرام	۷۹۲۷/۸۷	۷۸۶۱/۹۷	۰/۸۴	۹/۶۹
جمع کل	۸۱۸۲۰/۴۰	۸۱۴۴۲/۶۳	۰/۴۶	۱۰۰

